

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129

E-mail: iva.stohanzlova@soc.cas.cz

Ekologické chování domácností

Technické parametry

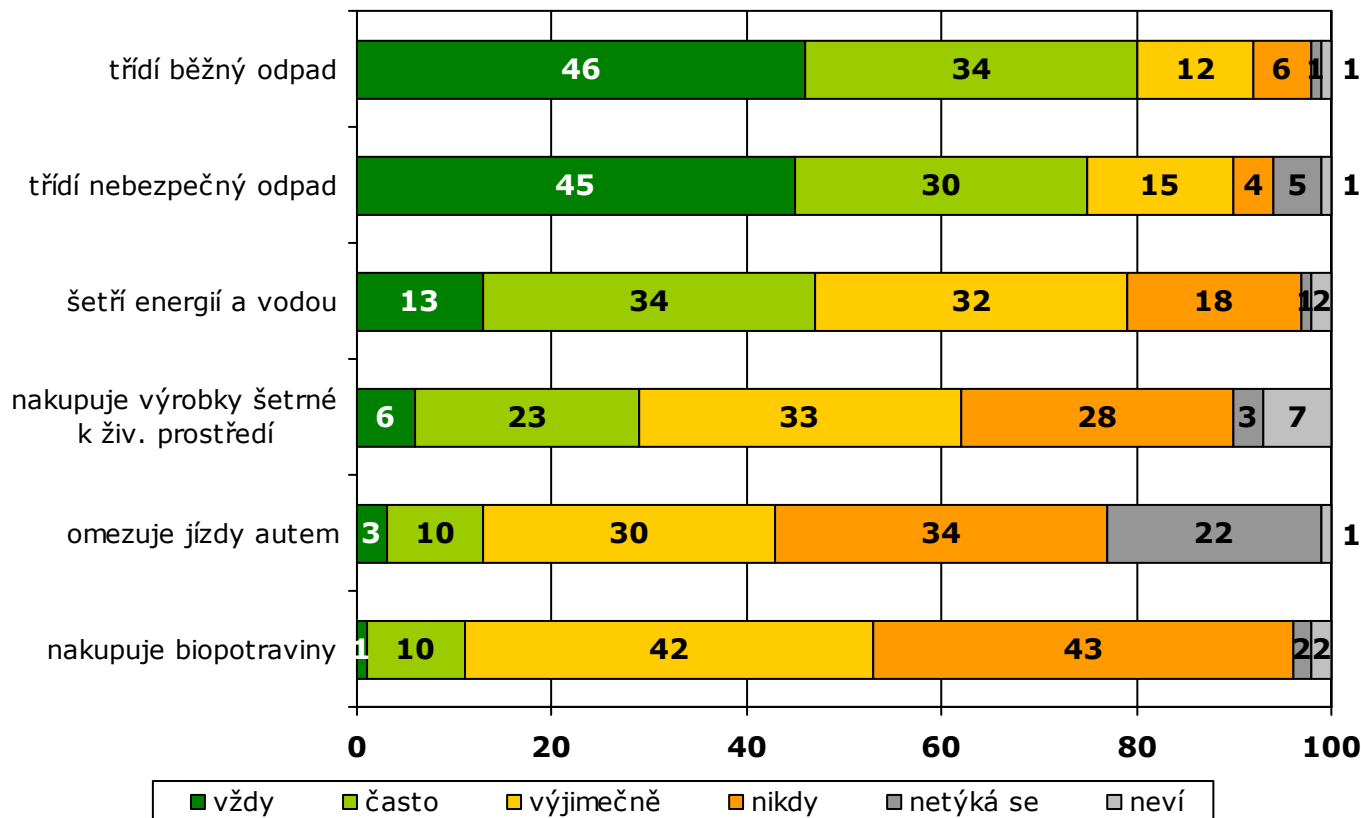
Výzkum:	<i>Naše společnost 2009, v09-05</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 11. 5. 2009</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1038</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OE.2, OE.40</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. června 2009</i>
Zpracovala:	<i>Iva Štohanzlová</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění v květnovém výzkumu zjišťovalo, zda se občané chovají šetrně k životnímu prostředí a nakolik jsou obecně ochotni pro životní prostředí něco udělat.

V první otázce jsme se zaměřili na každodenní provoz domácnosti dotázaných osob. Dotazovali jsme se na třídění odpadů, šetření vodou a energiemi, nakupování a omezování jízd autem¹.

Z nabídnutých forem chování ohleduplného k životnímu prostředí je dle vyjádření respondentů v jejich domácnostech nejčastější třídění odpadu. 80 % dotázaných uvedlo, že „vždy“ nebo „často“ třídí běžný odpad; ke třídění nebezpečného odpadu se hlásí 75 % občanů. Méně již lidé z důvodu ochrany životního prostředí šetří vodou a energiemi – jen necelá polovina (47 %) – a méně než třetina (29 %) nakupuje výrobky šetrné k životnímu prostředí. Pouze malá část občanů omezuje kvůli životnímu prostředí jízdy autem (13 %) a desetina nakupuje biopotraviny (11 %).

¹ Znění otázky: „Pokud jde o Vaši domácnost... a) odevzdáváte, třídíte nebezpečný odpad, b) třídíte běžný odpad, c) nakupujete biopotraviny, d) řídíte se při nákupu výrobků (např. pracích prášků) tím, zda jsou šetrné k životnímu prostředí, e) omezujete jízdy autem z důvodu ochrany životního prostředí, f) šetříte energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí?“. Možnosti odpovědí: „vždy“, „často“, „výjimečně“, „nikdy“, „netýká se“, „neví“.

Graf 1: Chování domácností ohleduplné k životnímu prostředí² (v %)

Podrobnřřjř analřza ukřzala, ře chovřnř ohleduplnř k řivotnřmu prostředř deklarujř spřře lidř s vřřřřm vzdřlřnřm a s dobrou řivotnř řurovnř. Třkř se to jak třřdřnř vřřch druhř odpadř, tak i nakupovřnř biopotraviny a vřrobkř řetřnř k řivotnřmu prostředř, kde vřřak vedle ekologickřch dřvodř mřře hrřt urřitou roli i ekonomickř hledisko.

Z hlediska vřku se projevily rozdřly ve třřdřnř nebezpeřnřho odpadu a v nakupovřnř vřrobkř řetřnř k řivotnřmu prostředř a biopotraviny – třmto řinnostem se mřnř neř ostatnř vřnujř lidř starřř 60 let. Rozdřly mezi pohlavřmi se ukřzaly v třřdřnř břřnřho odpadu, nakupovřnř vřrobkř řetřnř k řivotnřmu prostředř a v řetřřenř energiemi a vodou – řastřřjř jsou u řen. V přřpadě omezovřnř jřzd autem z dřvodu ochrany řivotnřho prostředř se řřdnř statisticky vřznamnř rozdřly se neprojevily.

² Znřnř otřzky: „Pokud jde o Vař domřcnost... a) odevzdřvřte, třřdřte nebezpeřnř odpad, b) třřdřte břřnř odpad, c) nakupujete biopotraviny, d) řřdřte se přř nřkupu vřrobkř (např. pracřch přřřkř) třm, zda jsou řetřnř k řivotnřmu prostředř, e) omezujete jřzdy autem z dřvodu ochrany řivotnřho prostředř, f) řetřřte energiemi a vodou z dřvodu ochrany řivotnřho prostředř?“. Mořnosti odpovřdř: „vřdy“, „řasto“, „vřjimeřnř“, „nikdy“, „netřkř se“, „nevř“.

Tabulka 1: Chování domácností – časové srovnání (v %)

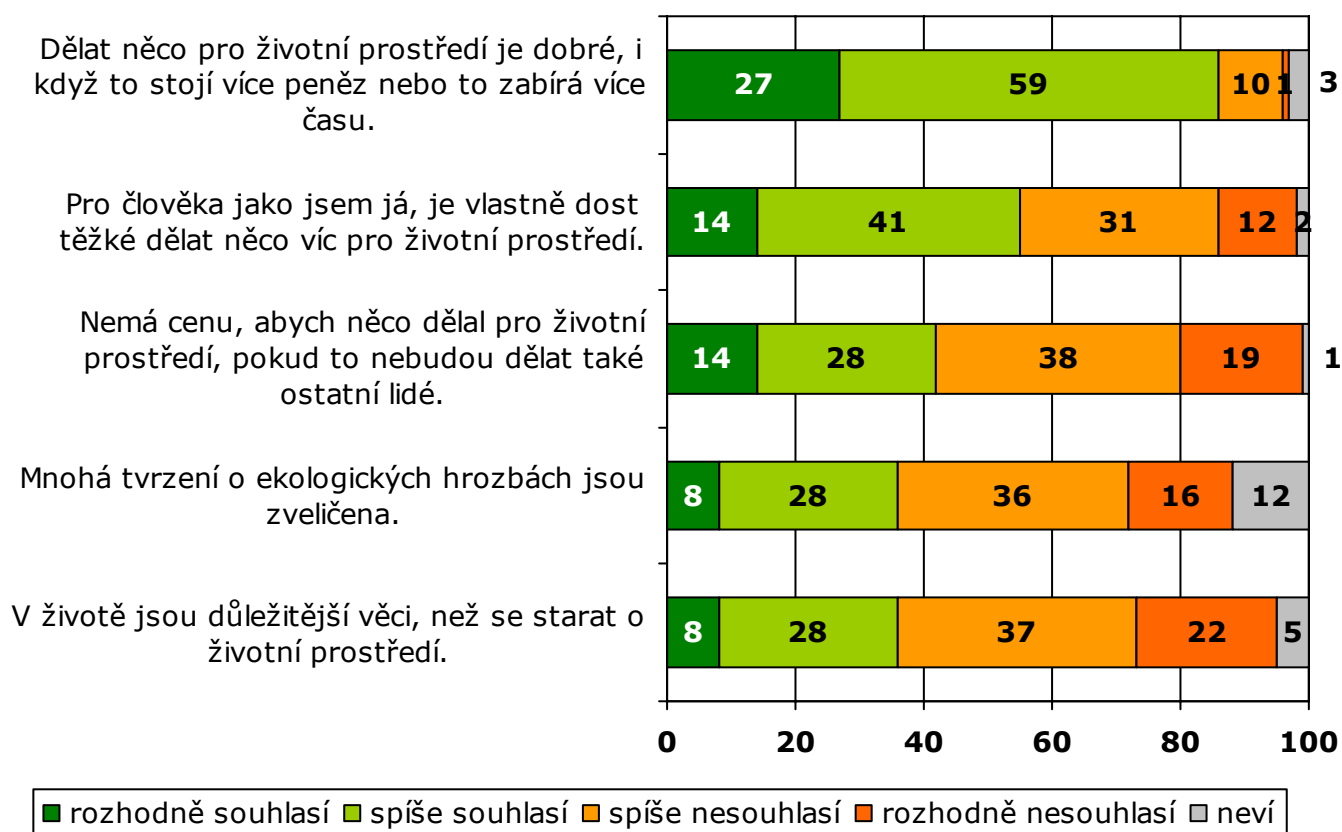
	+/- červen 2002	+/- březen 2004	+/- květen 2005	+/- květen 2006	+/- květen 2007	+/- květen 2008	+/- květen 2009
třídí běžný odpad	56/42	67/32	74/24	76/23	78/21	81/18	80/18
třídí nebezpečný odpad	57/36	70/26	72/24	71/18	72/20	71/21	75/19
šetří energie a vodu	40/56	42/54	46/50	48/46	53/44	48/48	47/50
nakupuje výrobky šetrné k živ. prostředí	43/44	26/61	31/56	32/54	34/55	29/59	29/61
omezuje jízdu autem	16/75	15/76	18/73	17/57	15/57	12/61	13/64
nakupuje biopotraviny	--	--	--	--	--	12/82	11/85

Pozn.: Plus označuje součet odpovědí „vždy“ a „často“, mínus součet odpovědí „výjimečně“ a „nikdy“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, od roku 2006 rovněž „netýká se“.

Tabulka 1 přináší časové srovnání let 2002 až 2009. Od roku 2002 stoupal počet lidí, kteří třídí běžný a nebezpečný odpad, tento růst se ale již v podstatě zastavil. V posledních letech k žádným výrazným změnám v chování ohleduplnému k životnímu prostředí nedošlo. Změna mezi lety 2005 a 2006 u položky „omezuje jízdu autem z důvodu ochrany životního prostředí“ je způsobena rozšířením škály odpovědí o variantu „netýká se“.

Dotázaní se dále vyjadřovali k několika výroky, které obecně symbolizují ochotu udělat něco pro životní prostředí či naopak tendenci na něco se vymlouvat.

Z grafu 2 se může zdát, že občané České republiky deklarují poměrně vysokou ochotu něco dělat pro životní prostředí – 86 % souhlasilo, že je to dobré, i když je třeba obětovat čas nebo peníze. „Rozhodný“ souhlas ovšem vyjádřila jen přibližně čtvrtina dotázaných (27 %). Více než polovina občanů České republiky (55 %) tvrdí, že je pro ně těžké dělat něco víc pro životní prostředí, a 42 % považuje takovou činnost za zbytečnou, pokud to nebudou dělat i ostatní lidé. Zhruba třetina občanů souhlasí s výroky, že tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena a že jsou důležitější věci, než starost o životní prostředí (shodně 36 % souhlasu u obou výroků).

Graf 2: Ochota dělat něco pro životním prostředí³ (v %)

Obecně větší ochotu udělat něco pro životní prostředí projevují stejně jako u předchozí otázky lidé, kteří hodnotí svou životní úroveň jako dobrou, a lidé s vysokoškolským vzděláním. Lidé starší 60 let mají častěji než ostatní pocit, že je pro ně těžké něco pro životní prostředí udělat. Muži častěji souhlasí s tvrzením, že tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena. U výroku o významu péče o životní prostředí nebyly zjištěny žádné sociodemografické rozdíly.

³ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s těmito výroky?“

a) Pro člověka jako jsem já je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí, b) Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času, c) V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí, d) Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé, e) Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.“ Možnosti odpovědí: „rozhodně souhlasí“, „spíše souhlasí“, „spíše nesouhlasí“, „rozhodně nesouhlasí“, „neví“.

Tabulka 2: Ochota – časové srovnání (v %)

	+/- květen 2008	+/- květen 2009
Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času.	82/11	86/11
Pro člověka jako jsem já, je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí.	62/36	55/43
Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé.	44/52	42/57
Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.	32/62	36/52
V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí.	31/50	36/59

Pozn.: Plus označuje součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, mínus součet odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Srovnání s loňským rokem přináší tabulka 2. Letos sice ubylo lidí, kteří mají pocit, že oni pro životní prostředí nemohou mnoho udělat, zároveň se však nyní více dotázaných domnívá, že ekologické hrozby se zveličují. Časová řada je ovšem pro posouzení pohybu názorů občanů České republiky zatím příliš krátká.